Kurşunsuz Kalem ve Normatif Demokrasi İklimi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Karaağaçlı

1.Öndeyi

"Kurşunsuz Kalem ve Normatif Demokrasi İklimi" temalı bu çalışmanın temel amacı; toplum ve yaşanabilir demokrasiye Türkiye kamuoyunun dikkatini çekmektir. Alan yazın verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görülerine ve gözlemlerine dayalı oluşturulan çalışma; (1)Öndeyi, (2)Etimolojide Kalem ve Kurşunsuz Kalem, (3)Demokrasi İklimi Çok Çeşitli, (4)Demokrasi Teorizeleri, (5)Normatif Demokratik Ölçütler, (6)Normatif Demokrasinin Olmazsa Olmaz Temel Bileşenleri, (7)Sonuçlar, (8)Öneriler, (9)Vargı ve Yargı alt başlıklarında kaleme alınmıştır.

2. Etimolojide Kalem ve Kurşunsuz Kalem

Kalemin etimolojisi Yunanca kamış anlamına gelen "kalamos" kelimesinin Arapça Türkçeye kalem olarak çevrilmesidir. Kurşun kalem, kâğıt üzerine yazı veya çizim için kullanılan, yazıcı kısmı çoğunlukla kil ve grafitten üretilen kalemdir. Ancak; bu tanımda grafit kurşun olarak bilindiği için kurşun kalem adı verilmiştir (Encyclopædia Britannica, 2011).

Bu nedenle belirtilen bilgi eksikliği ve pratik yaygın gündelik söylemi bir yana bırakılırsa; bu yazının da bir değişkenini oluşturan "kurşunsuz kalem" denmesi daha doğru bir tanım olacaktır. Çünkü; Kurşun kalemden ilk defa doğa tarihçisi Conrad Gesner 1565 yılında bahsettiğinde, önce grafitin kurşun olduğuna karar vermiş daha sonra grafitin farklı bir malzeme olduğunu anlamıştır.

Kurşunsuz kalem, yazdığı ve çizdiğiyle etki alanı bulur. Demokrasi için de kurşunsuz kalemler yasal, anayasal, sosyal, algısal çok yönlü işlevlere sahiptir. Çünkü; kurşunsuz kalemle demokrasi iklimi arasında çok yakın ilişkiler olduğundan; aşağıda demokrasi iklimi üzerinde ana çizgilerle durulmaktadır.

3.Demokrasi İklimi Çok Çeşitli

Gezegende demokrasi, her bağlamda "halkın halk tarafından halk için yönetimi"dir. Demokrasi anlayışı; (1)Sosyalist ve (2)Liberal olarak uygulama alanı buluyor. Bunların uygulama şekilleri ise;

- Doğrudan demokrasi,
- Temsili demokrasi,
- Yarı doğrudan demokrasi,

- Çoğulcu demokrasi,
- Çoğunlukçu demokrasi,
- Özgürlükçü demokrasi ve
- Totaliter demokrasi olarak görülmektedir.

4.Demokrasi Teorizeleri

Özde demokrasi, bir anlamıyla da halk kitlesi veya tam yurttaşlık olarak yönetimde halk özneli "egemen olmak veya "iktidarı kullanmaktır. (Schmidt, 2002:13). Demokrasi bu biçimiyle halkın yönetimi anlamına gelirken; kuramda "normatif yani ideal ve amprik-deneyci yani realist" demokrasi olarak teorize edilmektedir.

4.1.Normatif demokraside; ideal ve olması gereken "halkın eğilimlerine tam olarak uyulmasıdır." Çeşitli siyasi tercihler ve politikalar nedeniyle halkın eğilimlerini tam yansıtan demokrasi uygulamalarının önündeki engellerle ampirik-deneyci yani realist demokrasi pratik bulmuştur.

Normatif demokrasi toplumsal yaşamda; (1)Ekonomi, (2)Eğitim, (3)Kültür, (4)Siyasal, (5)Aile, (6)Spor, (7)Sanat ve Edebiyat alanlarında yapılanlardan bireysel ve toplumsal yararı olanlara "destek" aksine olumsuz ve zararlı olanlara ise demokratik karşılık vermektir (Karaağaçlı, 2021-1: 61-76).

4.2. Amprik-deneyci demokrasi ise geçmiş demokrasi gözlemlerine göre: deneyci demokrasi işe gerçekle başlayıp, beliren sorunları çözmeye girişir. Bu yapısıyla deneyci yani realist demokrasi ideal demokrasiyi değil, demokratik olarak kabul edilen yönetim biçimlerinin ortak özelliklerini dikkate alır.

Deneyci demokraside tam bir demokratik duyarlılık değil, belirli bir grubun uzun bir zaman boyunca arzularına cevap verebilmesi beklenir (Özbudun,1988:65).

5.Normatif Demokratik Ölçütler

Normatif demokrasi olmazsa olmaz şu koşulsal özellikleri taşır:

- Devlet politikası hakkındaki hükümet kararları üzerindeki kontrol yetkisi anayasal olarak görev tanımları yapılarak seçilmiş kurumlarda olmalıdır.
- Seçilmiş kurumlar, baskı görmeden demokratik yapılan seçimlerle görevlendirilip çalışmalıdır.

- Toplumdaki seçme-seçilme yaşına sahip her birey pratik olarak bütün yetişkinler hükümetteki seçimle belirlenen kurumlara seçilebilme olanağına sahip olmalıdır.
- Toplumsal yapıda her birey, kültürel, ekonomik, sosyal, eğitsel, çevre, yönetim bağlamlı alanlarda özgür ve eşitçe görüş açıklayabilmelidir.
- Toplumsal yapıda her birey, demokratik olarak görüşünü silahlı eyleme dönüştürmeden anayasal uyumluluk sınırları içinde paylaşabilmelidir.
- Tek yanlı değil; farklı seçenekli bilgi ve haber kaynaklarına ulaşma ortamı olmalıdır.
- Seçme, seçilme, siyasi temsil ve siyasi katılım hakkı olmalıdır.
- Her birey, ulusal yararlar ve bütünlük işlevi görebilecek, demokrasiden yana bağımsız görüş, düşünce ve katılma organizasyonlarına erişim ve girişim hakkına sahip olmalıdır.

6.Normatif Demokrasinin Olmazsa Olmaz Temel Bileşenleri

Normatif Demokrasinin bütünsel olarak yaşanıp uygulanması için şu dört bileşen olmazsa olmaz nitellidir:

6.1.Özgürlük ve Eşitlik
6.2.Siyasal Temsil
6.3.Siyasal Katılım
6.4.Haklar

6.1.Özgürlük ve Eşitlik: Normatif demokraside "özgürlük ve eşitlik" en temel bileşendir. Çünkü; özgürlüğün bedeli yoktur Eşitlik ise en evrensel insan hakkıdır (BM, 1948). Özgürlük ve eşitlik, bir ülkede demokrasinin bulunup bulunmadığının en temel göstergelerindendir. Özgürlükten amaç, herkesin anayasal ve yasal sınırlar içinde kalmak koşuluyla başkalarının özgürlüğünü engellemeden fikirsel ve fiziksel yaşayabilmesidir. Özgürlük ve eşitlik; ekonomik olarak çalışma, sağlıklı yaşama, haberleşme, eğitim görme, ırk, dil, din, cinsiyet ayrımsız, bireysel haklarını savunma ve isteme istemlerinin noksansız tümelidir.

6.2.Siyasal Temsil: Siyasal temsil de normatif demokrasi için en gerekli bileşenlerdendir. Çünkü; ulus "temsil olunan kişi", halkın seçtiği kişiler de birer "temsilcidir."

Normatif demokraside, siyasal temsilin amacı ülkeyi yönetmek için merkezi iktidar için ideolojik yapılanma, örgütlenme, her türden görüşün tüm toplumsal katmanları parlamentoda (mecliste) ve demokratik ortamlarda temsil edilebilmektir.

6.3.Siyasal Katılım: Siyasal katılım, normatif demokrasi için en gerekli bileşenlerdendir. Siyasal katılım bileşeni, Demokrasi için halkın kendini yönetecek kişileri seçtikten sonra, siyasi iktidarlarına uygulama kararlarına katılabilmesi, o kararları etkileyebilmesi, gerektiğinde de değiştirebilmesidir.
Siyasal katılımda; demokratik kitle örgütlerinin, toplumsal grupların, meslek gruplarının küçük ve büyük ölçekli olarak örgütlenebilir.
Halk tabanlı demokratik kitle örgütleri demokratik amaçlı çoğulcu ve çoklu olarak siyasal iktidarları bile değiştirebilecek işleve sahiptir.

6.4.Haklar: Hak, normatif demokrasi için özgürlüğü somutlandıran bir kavramdır. Temel haklarda; insan hakları, kamu, vatandaşlık ve anayasal haklar yer alır (Erdoğan, 1999). Normatif demokraside seçme ve seçilme bileşenlerinin bir anlam ifade edebilmesi için, temel hak ve özgürlükler tanınmış ve korunmuş olmalıdır. İnsan hakları; ırk, din, dil ayırımı gözetmeksizin tüm insanların yararlanabileceği haklardır. Kamu özgürlükleri ise, insan haklarının devlet tarafından tanınmış ve pozitif hukuka girmiş haklardır.

7.Sonuçlar

"Kurşunsuz Kalem ve Normatif Demokrasi İklimi" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Normatif ideal demokrasi de ideal düşünce, parça ve unsur anlamlarını temsil etmektedir (Bolay, 1990:109).
- Normatif demokrasinin temel bileşenleri; seçme, seçilme, siyasi temsil, siyasi katılım ve haklardan oluşmaktadır.
- Normatif demokraside, alternatif haber kaynakları kanunlar tarafından korunaklı yapıda özgür ve bağımsız iletişime sahiptir.

8.Öneriler

"Kurşunsuz Kalem ve Normatif Demokrasi İklimi" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ışığında dikkate alınmasında yarar beklenen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Normatif demokratik yönetim için; bürokratik devletin işleyişi "adaletli hukukun üstünlüğü" ilkesi yoluyla denetlenmelidir.
- Normatif demokrasi için; öngörülebilir ve gecikmeyen adalet mekanizması oluşturulmalıdır.
- Adalete erişim ve güven artırılmalıdır.
- Normatif demokrasi için; toplumda cezasızlık algısını giderecek uygulamalar yapılmalıdır.

- Normatif demokrasi için; adalet ve hukuk adına yapılan örselemeler kaldırılmalı yapanın yanına kar kalmamalıdır.

9.Vargı ve Yargı

Normatif demokrasi için; demokrasi, asırlar önce Sokrates'i zehirlenmeye iten adaletsizlikle gezegende anılmamalı; "adalet yönetimden önde gelmelidir" özelliğiyle önem ve kıymet kazanmalıdır.

Normatif demokrasi için; özgürlük idesini salt hukuksal eşitlikle sınırlamak gerektiğini söyleyen yeni özneli liberal siyaset felsefesi yerine; (1)Cumhuriyet'in Kurucu Felsefesine, (2)Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği temelli (3)Laik, (4)Demokratik, (5)Bilimsel, (6)Sosyal adaletli, (7)Sosyal eşitlikçi, (8)Çoğulcu katılımlı, (9)Çoklu paydaşlı (10)Parasız kamusal eğitim, sağlık, ulaşım, tatil, spor odaklı girişim, politika, program ve saha uygulamaları yapılmalıdır.

Kaynaklar

BM-Birleşmiş Milletler. (1948). **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. "Universal Declaration Of Human Rights.** Birleşmiş Milletler. 10 Aralık 1948. Ss. 71-77.

Bolay, S. H. (1990). **Felsefi Doktrinler Sözlüğü.** 5. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları,

Dıamond, L. and Plattner, M. F.(1995). **Demokrasinin Küresel Yükselişi.** Çeviri: Türk Demokrasi Vakfı. Ankara: Yetkin Yayınları.

Erdoğan, M. (1999). Anayasal Demokrasi. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2. Baskı.

Encyclopædia Britannica, (2011)."Pencil." *Encyclopædia Britannica Ultimate Reference Suite.* Chicago: Encyclopædia Britannica.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-1**). Eğitimin Sosyolojisi.** İkinci Yazım Birinci Basım. Ankara: Kitapçı Basımevi Yayıncılık Dağıtım Tasarım San Tic. Ltd. Şti. ISBN No:978-605-62357-9-5. Bandrol Seri Aralıkları: THG-PRH 637078-637207.

Schmıdt, A. G. (2002). **Demokrasi Kuramlarına Giri**ş. Çev: M. Emin, Köktaş, 2. Baskı. Ankara: Vadi Yayınları.

Özbudun, Ergun. (1989). **Türk Anayasa Hukuku.** Ankara: Yetkin Basım Yayım Ve Dağıtım Aş.

İletişim ve Erişim
Dr. Öğr. Üyesi, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
ORCID : https://orcid.org/0000-0003-3488-1021
Web (1): w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2): https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
Spor: :www.yurtspor.com. yazarlar
Eğitim-Sosyoloji Güncel : www.mektepligazete.köşe yazıları
Bilim-Araştırma: www.mektepligazete.bülten
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
Twitter : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Blog :mustafakaragacli.blogspot.com